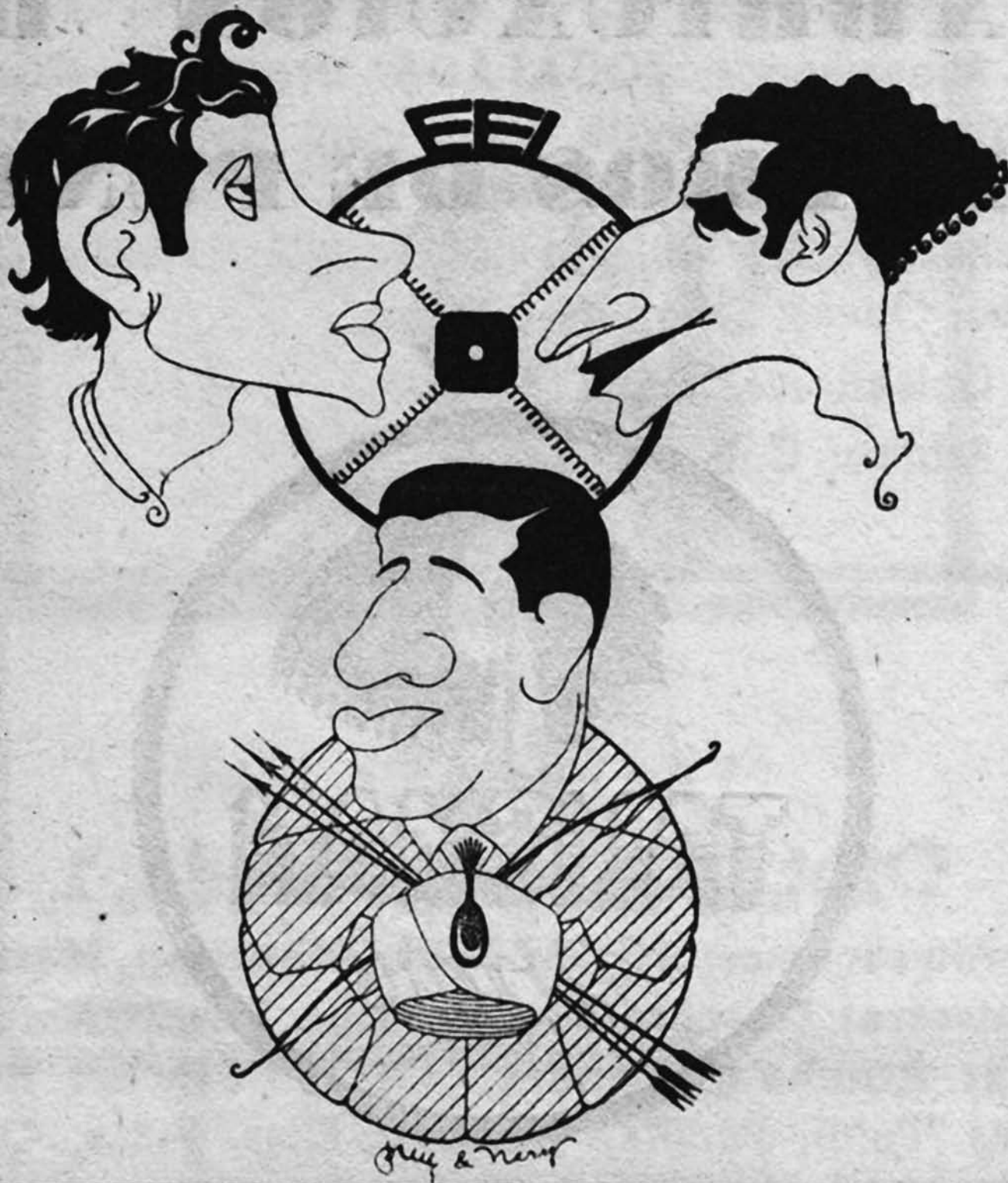

ARQUERO AZUL ● TURBANTE BLANCO ● JUAN BALON

Caricatura signada per Puig & Nery (Pere Puig i Josep M. Lladó), a *El C. de F. Igualada campeón de Cataluña 1945-46*: reportaje relámpago. Igualada: Bas, 1946.

PSEUDÒNIMS IGUALADINS

M. TERESA MIRET I SOLÉ

Un pseudònim és un nom fals que utilitza voluntàriament un autor en comptes del seu, per signar les seves obres o articles. És una paraula composta que té un origen grec: *pseudēs* vol dir fals i *onoma*, nom.

Alguns exemples de pseudònims coneguts i utilitzats a Catalunya són: *El Rector de Vallfogona* (Vicenç Garcia), *Ali Bei* (Domènec Badia), *Lo Gaiter del Llobregat* (Joaquim Rubió i Ors), *Serafi Pitarra* (Frederic Soler), *Víctor Català* (Caterina Albert), *Xènius* (Eugeni d'Ors), *Guerau de Liost* (Jaume Bofill i Mates), *Gaziel* (Agustí Calvet) i *Pere Quart* (Joan Oliver). Encara que és en la literatura i el periodisme on es troben la majoria de pseudònims, també n'hi ha alguns de dibuixants i pintors, com ara *Noè* (Nonell), *Babel* (Nogués) i *Apa* (Feliu Elias), entre d'altres.

Les causes que animen algunes persones a utilitzar pseudònims i, per tant, a deixar les seves obres en l'anonimat, són diverses. Algunes ho fan per discreció, d'altres per distingir un tipus d'activitat d'una altra (les traduccions de les obres originals, el dibuix de l'escriptura...) i, en la premsa local adreçada a un públic relativament reduït, sovint es fan servir per preservar la identitat dels autors en articles que poden provocar enfrontaments personals o per aparentar una major diversitat de col·laboradors en un periòdic.

Entre els pseudònims igualadins, alguns consisteixen en un nom inventat (*Albert Vilardell* per Antoni Dalmau i Ribalta), d'altres combinen les lletres del nom autèntic (*Oc Rèmol* per Colomer,

Ilime Sellar i Lavid per Emili Vallès i Vidal) o són el resultat de buscar influències d'altres llengües (*Johndobis* per Joan Domingo i Bisbal). N'hi ha, també, que són una paraula que és evident que no respon a cap nom de persona (*Clarión* per Antoni Carner i Borràs, *Aqualatense* per Gabriel Castellà i Raich).

Cal distingir els pseudònims, escollits voluntàriament pels autors que els utilitzen, dels renoms o motius que sovint dona la gent a alguna persona, sobretot en pobles petits, i que s'acostumen a aplicar després als seus descendents. Els renoms, per contra dels pseudònims, a vegades molesten les persones a les quals s'adrecen.

Les publicacions periòdiques humorístiques igualadines estan plenes de pseudònims i algunes no porten cap article signat amb nom autèntic, com:

- *El Bisturí* (1907) (*Numen, Profà*).
- *Joves tristos* (1910) (*Fluixet, Granota, Manelet, Piu Piu*).
- *Jovent* (1910-1911) (*Geroni Prençat, Llorens Lenga Llarga, Cap de Trons*).
- *Jovent* (1916) (*Jofre, Marrameu, Pere de l'Espelt*).
- *La Xaranga* (1920) (*Embolicaquefafort, Jep del Carril, Mossèn Pollastre, Xeringa*).
- *Picarol* (1954) (*Caesar, Gibraltar, Pirulín, Sòfocles*).

La majoria de publicacions anarquistes, clandestines o de crítica social també acostumen a tenir gairebé tots els articles signats amb pseudònims. Per exemple, a *La Federación Igualadina*

(1883-1885), publicació anarquista que tenia difusió arreu de l'Estat espanyol, hi ha signatures com *Una Obrera* o *Un Explotado*; i a *El Sindicalista* (1915-1916), periòdic adreçat als treballadors, s'hi troben *Carlos del Noya* o *Claro*.

Un cas especial és el d'alguns escriptors igualadins que van professar en ordes religiosos i que han signat les seves obres amb el seu nom nou. Tot i que en algunes bibliografies figuren com a pseudònims, en realitat no s'hi poden considerar, ja que els autors no amaguen el seu nom sinó que aquest ha canviat. En són exemples els següents:

Bernabé Dalmau

Ramon Dalmau i Ribalta (1944), monjo de Montserrat i autor de llibres com *Pau VI home i papa* (1978), *Pregar avui* (1978), *El càntic de Maria, cant de joventut* (1988), *Santoral* (1991), etc.

Bru d'Igualada

Joan Soler i Solà (1879-1954), que va publicar *Fonts d'alegria* (1931), *Les benaurances* (1935) i *Sed felices!* (1943), entre altres.

Francesc d'Igualada

Dionís Estruch i Vives (1907-1962), autor de *Indios amazónicos: referencias e impresiones sobre indígenas de la Amazonia colombiana* (Barcelona: Editorial Myria, 1948).

Gaietà d'Igualada

Salvador Ros i Calaf (1852-1920), que va publicar diversos llibres a finals del segle XIX: *Teodicea*, *La familia según el derecho natural*, *El liberalismo moderno*, etc.

Joan Crisòstom d'Igualada

Joan B. Solà i Vidal (1894-1924), autor del llibre *Cep místic o Tractat de la Passió de Nostre Senyor Jesucrist* (Barcelona: Foment de la Pietat Catalana, 1922).

Romuald M. Diaz i Carbonell

Joan Díaz i Carbonell (1914), monjo de Montserrat i historiador que ha publicat *L'Abat Marcet* (1951), *De les terres bíbliques* (1957), *El Sant Crist d'Igualada* (1965 i 1989), *Pere Tarrés, testimoni d'una època* (1973), etc.

Segons el criteri més utilitzat en els estudis bibliogràfics sobre el tema, també són pseudònims les inicials (*J. E. F.* per Josep Elias i Farré), ja que pretenen mantenir l'autor en un cert anonimat,

però no s'hi consideren les signatures que inclouen el primer cognom de l'autor, encara que el nom o el segon cognom no consti o figuri només amb les inicials, perquè la persona és perfectament identificable. En són un exemple els casos següents:

Encarnació Gómez de Bosch

Encarnació Gómez i Montaner (1877 - ?), pintora que, a partir de 1910, signa els quadres afegint el cognom del marit al seu.

J. Serra

Josep Serra i Massana (1896-1980), dibuixant que va il·lustrar *Las tres naranjas del amor* (1919) i *El juez hábil y otros cuentos* (1920), ambdós de Josep Carner, i *El amanecer del mundo* (1920) de Carles Riba, editats per Muntañola.

- Juan Ferrer* Joan Ferrer i Farriol (1896-1978), sindicalista i publicista que va signar articles a *Solidaridad Obrera* (1935) i *Le Combat Syndicaliste* (1977) i també el llibre *Vida sindicalista* (1948).
- M. Mateu V.* Manuel Mateu i Vives (1921-2002), col·laborador a *Igualada* entre 1976 i 1983, sobre aspectes d'història cultural de la ciutat.
- Mossèn Colomer* Ignasi M. Colomer i Preses (1915-2005), historiador que va signar així, entre d'altres, un article al programa de Festa Major de l'any 1953.

En el recull següent hi ha una relació de pseudònims de persones igualadines que han publicat obra pròpia o han col·laborat habitualment a la premsa, sempre que s'ha identificat el nom real

dels autors. Si no s'ha pogut esbrinar a qui pertanyien, no es fan constar.

Els pseudònims s'han ordenat alfabèticament tal com es troben escrits i únicament s'han posat els articles.

PSEUDÒNIMS

- A.** Justí Vilaró i Casulleras (1891-?).
Articles sobre cooperativisme a *L'Igualadí* i altres a *Stelo Kataluna* (1908).
- A. B.** Antoni Borràs i Quadres (1907-1957).
Articles sobre arqueologia i geografia a *Igualada* als anys quaranta i cinquanta.
- A. C.** Antoni Carner i Borràs (1904-1978).
Articles sobre anècdotes i històries de la ciutat a *Igualada* (1942-1977).
- A. Cíbar** Joan Serra i Constansó (1864-1924).
Articles a la premsa local.
- A. J. S.** Antoni Jorba i Soler (1905-2002).
Articles a *Igualada*, durant els anys setanta.
- A. Mallsol** Lluís Marsans i Solà (1867-1955)
Col·laboracions a *La Nació Catalana*, des de 1898.
- A. R.** Lluís Riba i Martí (1895-1933).
Col·laboracions a *Revista d'Igualada*, l'any 1929.
- Abel Ribelles** Lluís Riba i Martí (1895-1933).
Col·laboracions en diverses publicacions igualadines, *La Veu de Catalunya* i *El Matí*.
- Adèle Blanc Sec** Miquel-Àngel Garcia i Barral (1960).
Articles sobre cultura i literatura publicats a *Igualada* durant els anys vuitanta.

- Aguilera de la Costa** Antoni Jorba i Soler (1905-2002).
Articles d'història cultural a *Igualada*, durant els anys setanta (1976, 1977).
- Albert Vilardell** Antoni Dalmau i Ribalta (1951).
Traduccions de novel·les del tipus *best-seller*.
- Aleix** Aleix Castelltort i Miralda (1918).
Secció fixa «Consum» a *Igualada* als anys noranta.
- Alfil** Antoni Canals i Enrich (1919-2002).
Articles sobre escacs a *Igualada* i *Igualada Deportiva*, durant els anys cinquanta.
- Alicia** Josep Forn i Talló (1886-1936).
Poesia «El país de les meravelles» dedicada a la biblioteca de «la Caixa» i publicada al *Diari d'Igualada*, l'any 1934.
- Àngel G.** Miquel-Àngel Garcia i Barral (1960).
Articles sobre cultura i literatura publicats a *Igualada* durant els anys vuitanta.
- Àngel Pitou** Justí Vilaró i Casulleras (1891-?).
Articles sobre cooperativisme a *L'Igualadí* i altres a *Stelo Kataluna* (1908).
- Antoni Fontiner** Antoni Miret i Serrat (Calaf 1947).
Articles mensuals a *La Veu de l'Anoia* com a corresponsal de Calaf (1992-2006).
- Antonieta** Antònia Soteras i Pons (1944).
Poesies a *Igualada* i *La Veu de l'Anoia*.
- Antonius** Antoni Dalmau i Jover (1916-2001).
Poesies a *Vida...* a finals dels anys quaranta.
- Apage, L'** Antoni Prat i Gelabert (1916).
Col·laboracions a la premsa local durant els anys vuitanta.
- Aqualatense** Gabriel Castellà i Raich (1876-1959).
Articles sobre història local a *Sometent* (1905-1911) i *Diari d'Igualada* (1931-1936), entre d'altres.
- Armando Guasa** Joan Serra i Constansó (1864-1924).
Articles a la premsa.
- Arquero Azul** Antoni Castelltort i Miralda (1916-1982).
Articles sobre esports a *Igualada* durant els anys quaranta i a *Igualada Deportiva* (1951-1954).

- Asert** Sebastià Borràs i Guadalaviart (1929).
Guions per a la ràdio entre 1945 i 1952, i articles a *Igualada*, durant els anys seixanta i setanta.
- Bari** Amadeu Riba i Sagarra (1895-1981).
Dibuixos publicats a *L'Igualadí*. El pseudònim és l'anagrama del primer cognom.
- C.** Antoni Carner i Borràs (1904-1978).
Articles a *Igualada*, entre 1942 i 1977, sobre anècdotes i històries de la ciutat.
- C. d'I.** Xavier Pedraza i Jordana (1964).
Assaigs sobre literatura o poesies. El pseudònim són les inicials de Cerverí d'Igualada.
- C. R.** Carolina Riba i Gabarró (1933).
Articles a *Igualada*, a partir de 1980.
- Caius Crespus** Jaume Singla i Sangrà (1950).
Articles sobre política municipal a *La Veu de l'Anoia*, des de mitjan anys noranta, redactats a partir de la informació proporcionada per una persona que vol restar en l'anonimat.
- Canal Cero** Manuel Mateu i Vives (1921-2002).
Secció «Pequeña pantalla» de comentaris i crítica de televisió a *Igualada* a principis dels anys setanta.
- Canal Zero** Manuel Mateu i Vives (1921-2002).
Secció «Pequeña pantalla» de comentaris i crítica de televisió a *Igualada* a finals dels anys setanta.
- Canal Zeta** Manuel Mateu i Vives (1921-2002).
Secció «Petita pantalla» de comentaris i crítica de televisió a *Igualada* durant els anys vuitanta i principis dels noranta.
- Càndid** Manuel Miserachs i Codina (1923).
Articles setmanals a *Vida...* i a *Full Dominical*, durant els anys seixanta.
- Carlos Beltran** Miquel-Àngel Garcia i Barral (1960).
Contes policíacs publicats a *Igualada* durant els anys vuitanta.
- Caroline R.** Carolina Riba i Gabarró (1933).
Columna «Guia botànica» a *Igualada*, entre 1978 i 1981.
- Càustic** Lluís Gonçaga Serra i Atset (1903-1951).
Col·laboracions a *Llibertat* (1924-1926) i *Diari d'Igualada* (1931-1936), entre altres.

- Cb.** Amadeu Caballé i Solé (1926-2005).
Articles i col·laboracions a *Igualada*, durant els anys setanta i vuitanta.
- Celso** Josep M. Ramonjoan i Carbonell (1928-1972).
Col·laboracions a *Igualada*, entre les quals destaquen sis articles sobre la història dels Germans Maristes a la ciutat (1971). El periòdic era bisetmanal i els dissabtes utilitzava aquest pseudònim i els dimecres *Joan Ramon*.
- Cerverí d'Igualada** Xavier Pedraza i Jordana (1964).
Assaigs sobre literatura o poesies.
- Cirnel** Lleonard del Rio i Campmajó (1942).
Secció fixa «Catalejo político» a *Igualada*, durant els anys setanta. El pseudònim, poc utilitzat, és la lectura a l'inrevés de *Len-Ric*.
- Chateau** Ignasi Castelltort i Miralda (1914-1998).
Poesies al *Diari d'Igualada* (1931-1936) i articles literaris a *La Dona Catalana*, des de 1934.
- Clara Dou** Joan Serra i Constansó (1864-1924).
Articles a *L'Igualadí* (1911-1914), en diverses èpoques.
- Clarión** Antoni Carner i Borràs (1904-1978).
Seccions fixes «Ventana a la Rambla», als anys cinquanta, i «Esto, eso y aquello», i articles a *Igualada*, fins als anys setanta.
- Climax 2,45** Ramon Orga i Jaume (1930).
Articles i cròniques sobre tennis de taula a *Vida...*, durant els anys seixanta.
- Cofer** Jaume Ferrer i Piñol (1934).
Articles amb finalitat publicitària a *Igualada*, als anys setanta. El pseudònim és una abreviatura de Comercial Ferrer.
- Colomer ¹** Ignasi M. Colomer i Preses (1915-2005).
Articles a *Vida...*, l'any 1955, i a *Igualada*, entre 1971 i 1979.
- Cordirefe Llebocar** Frederic Carbonell i Barral (?).
Col·laboracions a *L'Igualadí* a principis del segle XX. El pseudònim és l'anagrama del seu nom.
- Cristóbal Poblatán** Josep Riba i Gabarró (1928).
Cròniques a *El Noticiero Universal*, del qual va ser corresponçal entre 1960 i 1971.
- D. R.** Joan Serra i Constansó (1864-1924).
Articles a *El Porvenir de Igualada* (1882-1883), a *L'Escut Igualadí* (1882-1883) i a *El Ateneo* (1885-1898).

---

1. Encara que correspon al cognom, s'inclou *Colomer* com a pseudònim d'Ignasi M. Colomer i Preses perquè no s'atribueixi a Francesc de P. Maria Colomer i Oms o a Francesc M. Colomer i Preses, que també havien col·laborat a la premsa igualadina.

- Delfi Rosella** Joan Serra i Constansó (1864-1924).
Articles a *El Porvenir de Igualada* (1882-1883), a *L'Escut Igualadí* (1882-1883) i a *El Ateneo* (1885-1898).
- Delfi Rosella y Olm** Joan Serra i Constansó (1864-1924).
Articles a *El Porvenir de Igualada* (1882-1883), a *L'Escut Igualadí* (1882-1883) i a *El Ateneo* (1885-1898).
- Delfin Amapola** Joan Serra i Constansó (1864-1924).
Articles a *El Igualadino* (1893-1895) i *L'Igualadí* (1911-1914), que va fundar i dirigir, i a *L'Escut Igualadí* (1882-1883).
- Doll** Amadeu Riba i Sagarra (1895-1981).
Cartells de teatre.
- E. de Vallès** Emili Vallès i Vidal (1878-1950).
Madamina, il catalogo é questo o *No hi ha més cera que la que crema*, auca de seixanta-quatre rodolins i un de torna, escrita el 1921.
- E. V. V.** Emili Vallès i Vidal (1878-1950).
La nació catalana, editat a Barcelona l'any 1899.
- Elias i Piqué** Lluís Gonçaga Serra i Atset (1903-1951).
Col·laboracions a *Libertat* (1924-1926) i *Diari d'Igualada* (1931-1936), entre altres.
- Ema-2** Manuel Miserachs i Codina (1923).
Secció fixa «Del nou i del vell» a *Vida...* des dels anys 90 fins a l'acabament de la publicació, el 2001.
- Equip 5** Pau Llacuna i Ortínez (1952), Josep Farrés i Regordosa (1953), Xavier Vives i Sabaté (1952), Teresa Mascó i Brescó (1953) i Marian Colom i Abadal (1953).
Trenta articles a *Igualada* (1978) sobre elements del patrimoni arquitectònic de la ciutat i el catàleg de l'exposició *Els cafès d'Igualada* (1870-1946) muntada a la biblioteca de «la Caixa», l'any 1979.
- Err Asan** Josep Serra i Massana (1896-1980).
Text i il·lustracions de *Cuentos infantiles (Serie Osvernia)*, publicats el 1957. El pseudònim pren una part de cada un dels dos cognoms.
- Escolà Net** Josep Elias i Farré (1931).
Cròniques a la secció fixa «Espai de fe» de *La Veu de l'Anoia*, als anys vuitanta.
- F. M. C. P.** Francesc de P. Maria Colomer i Oms (1876-1936).
Breu notícia del culte de Sant Bartomeu (Igualada: N. Poncell, 1926) i articles a *La Semana de Igualada* (1902).

- F. V.** Francesc Victori i Aguilera (1907-1966).
Algun article a *Vida...*, com el dedicat a les germandats de malalts (1958).
- F. V. A.** Francesc Victori i Aguilera (1907-1966).
Notes històriques de goigs (1963) i algun article a *Igualada*, com un de dedicat a la devoció a santa Llúcia (1971).
- Falconetti** Joan Valls i Piqué (1951).
Articles crítics sobre política local publicats a *Igualada* entre 1976 i 1984.
- Farriol** Joan Ferrer i Farriol (1896-1978).
Articles a la premsa.
- Febres** Antoni Moncunill i Torres (1904-1994).
Els renoms igualadins (Igualada, 1984). El pseudònim correspon al renom de la seva família.
- Fèlix** Josep Forn i Talló (1886-1936).
Col·laboracions i poesies a *Revista d'Igualada*, l'any 1929, a *Diari d'Igualada* (1931-1936) i a altres revistes locals des de 1911 fins als anys trenta.
- Filatèlich** Lluís Marsans i Solà (1867-1955)
Secció sobre una emissió de segells de la Unió Catalanista a *La Nació Catalana* publicada a Barcelona l'any 1899.
- Filipo** Xavier Albín i Godó (1878-?).
Col·laboracions a *Pàtria*, entre 1906 i 1916.
- Filipus** Xavier Albín i Godó (1878-?).
Col·laboracions a *Pàtria*, entre 1906 i 1916.
- Francesc Igualada** Francesc Perramon i Enrich (1943).
Pseudònim utilitzat, juntament amb Brigitte Paris, per signar el llibre *La volta al món amb motxilla* (Barcelona: Pòrtic, 1981).
- G. C. Y. R.** Gabriel Castellà i Raich (1876-1959).
Articles històrics a periòdics igualadins de principis del segle XX.
- G. M. P.** Gregorio Muñoz Pardo (1933).
Secció fixa «Gregories» a *Vida...* durant els anys setanta.
- Gaspanet** Gaspar Vilarrúbias i Codina (1929).
Articles i cròniques a *OAC*, publicació mensual d'esports d'Acció Catòlica (1951-1952). El pseudònim és part del renom familiar *Gaspanet del Melsa*.

- Gavic** Gaspar Vilarrúbias i Codina (1929).
Articles i cròniques a *OAC*, publicació mensual d'esports d'Acció Catòlica (1951-1952). El pseudònim és l'anagrama del nom i els dos cognoms.
- Goal** Joan Gual i Morera (1925-1995).
Articles sobre esports a *Igualada* i *Igualada Deportiva*, durant els anys cinquanta.
- Gregori** Gregorio Muñoz Pardo (1933).
Secció fixa «Gregories» a *Igualada* durant els anys vuitanta i noranta.
- Gil Brea** Gabriel Castellà i Raich (1876-1959).
Notes històriques sobre Jaume Caresmar i altres sobre les visites a Igualada de diversos sants a *Propaganda* (1917-1918).
- Guaita, El** Antoni Jorba i Soler (1905-2002).
Col·laboracions a *Igualada* amb la secció fixa «Talaia», a finals dels anys setanta.
- Guerau** Pere Borràs i Estruch (1887-1953).
Col·laboracions en diverses publicacions locals anteriors a 1936: *Pàtria*, *Alboradas*, *L'Eco d'Igualada*, etc.
- Ignasi C. Miralda** Ignasi Castellort i Miralda (1914-1998).
Articles a *Igualada*.
- Ignotus** Gabriel Castellà i Raich (1876-1959).
Articles a la premsa, sobretot a *L'Eco d'Igualada* (1920-1924) i al *Butlletí de l'Agrupació Fotogràfica d'Igualada* (1932-1936).
- Igualadí, Un** Francesc de P. Maria Colomer i Oms (1876-1936).
Col·laboracions a la premsa: *La Semana de Igualada* (1902), *Propaganda* (1914-1918), etc.
- Ikas** Ignasi Castellort i Miralda (1914-1998).
Secció fixa «Semáforo» i articles diversos publicats a *Igualada*, almenys durant els anys seixanta i setanta.
- Ilime Sellav i Lavid** Emili Vallès i Vidal (1878-1950).
Pseudònim utilitzat per a la seva faceta més humorística.
- Intel·lectus** Gabriel Castellà i Raich (1876-1959).
Articles a *Llibertat* (1915-1930).
- Iñigo** Ignasi Castellort i Miralda (1914-1998).
Articles a *Igualada*, amb les seccions fixes «Reflejo semanal», des de 1944, i «Semàfor», des de finals dels anys setanta fins als noranta, el conte *Tio Sulfato* (1950) i la cançó *Aquella lágrima tuya* (1951), entre altres. Era el seu pseudònim més habitual.

- Isabel Goxens** Miquel-Àngel Garcia i Barral (1960).
Articles de premsa sobre literatura. El pseudònim, utilitzat com un joc literari, correspon a un personatge de la seva obra de teatre *Crimen S.L.* (1988), inèdita, però representada una vegada.
- J. Coll de Gussem** Joan Ferrer i Farriol (1896-1978).
Articles a la premsa.
- J. de la B.** Joan Cornellà i Martí (?).
Cròniques d'atletisme a *Vida...*, entre 1956 i finals dels anys seixanta. Són les inicials del seu pseudònim més utilitzat: *Juan de la Bisbal*.
- J. E. F.** Josep Elias i Farré (1931).
Articles sobre història local i folklore a *Vida...*, des de l'any 1948, *La Veu de l'Anoia* (1982-2007) i *L'Extra*.
- J. J. C.** Josep Busqué i Corbella (1917-1994).
Col·laboracions a *Igualada*.
- J. M. F.** Joan Martí i Figueras (1928).
Articles a *Igualada*, des de 1956 fins a finals dels anys seixanta.
- J. O. V.** Jaume Ortínez i Vives (1951).
Articles de col·laboració a *Vida...* durant els anys setanta.
- J. R. G.** Josep Riba i Gabarró (1928).
Cròniques a *El Correo Catalán*, del qual va ser corresponçal entre 1965 i 1971.
- J. S. I.** Jaume Serra i Iglesias (1853-1935).
Articles sobre costums igualadins publicats a *Lo Renaixement* (1884).
- Jafepi** Jaume Ferrer i Piñol (1934).
Col·laboracions a *Igualada* a partir dels anys setanta i a *La Veu de l'Anoia* a partir de 1981.
- JAM** Antoni Castellort i Miralda (1916-1982).
Secció fixa de comentaris generals «... y el mundo sigue igual» a *Igualada* durant els anys setanta.
- James More** Santiago Mas i Plaza (1962).
Novel·la *El Necronomicon* (Madrid: Editorial Andina, 1982).
- Jan** Joan Cendra i Muntadas (1875-1940).
Articles a *El Eco d'Igualada* (1920-1924), del qual va ser fundador i redactor, i a *Revista d'Igualada* l'any 1929.
- Jaume Tristany** Santiago Godó i Rodés (1934).
No s'ha pogut localitzar aquest pseudònim, però l'autor el confirma en el llibre *Qui escriu a l'Anoia*.

- Jean Forguerou** Joan Ferrer i Farriol (1896-1978).
Articles a la premsa catalana, abans de 1939.
- J. de Jespus** Joan Serra i Constansó (1864-1924).
El llibre de contes per a adults *Del viure alegre* (Barcelona, 1917).
Correspon al seu pseudònim més habitual: *Jeph de Jespus*.
- Jeph de Jespus** Joan Serra i Constansó (1864-1924).
Els llibres de poesia *Tonterias* (1900) i *La barricada*, i col·laboracions a revistes satíriques barcelonines com *Lo Frare Mosten*, *Quatre Gats*, *La Esquella de la Torratxa* i *La Campana de Gracia*.
- Jeroni Marvà** Emili Vallès i Vidal (1878-1950).
Pseudònim utilitzat en obres escrites conjuntament amb Artur Martorell: *Ortografia catalana*, *Curs superior de gramàtica catalana* (1934) i altres llibres d'aprenentatge de la llengua catalana, com els editats dins la Col·lecció Popular Barcino.
- Jo** Jaume Ortínez i Vives (1951).
Primeres col·laboracions a la secció «Quatre paraules» a *La Veü*, l'any 2007, que després va signar amb el seu nom.
- Joan Blanquer** Antoni Dalmau i Ribalta (1951).
Col·laboracions com a corresponçal d'Igualada a la premsa catalana (*Tele/Expres*, *Avui*, *Presència...*, 1974-1977).
- Joan de les Històries** Lluís Marsans i Solà (1867-1955).
Col·laboracions al setmanari barceloní *Metralla*, l'any 1909.
- Joan del Noia** Joan Serra i Constansó (1864-1924).
Articles a *El igualadino*, entre 1893 i 1909, i *L'Igualadí*, entre 1911 i 1921, periòdics dels quals era el director. L'any 1905 també va signar a *El Igualadino* un anunci, amb el dibuix d'una noia, que feia publicitat d'una perruqueria.
- Joan del Pi** Joan Ferrer i Farriol (1896-1978).
Articles a *Catalunya* els anys 1937 i 1938.
- Joan Ramon** Josep M. Ramonjoan i Carbonell (1928-1972).
Col·laboracions a *Igualada*, durant els anys seixanta i principis dels setanta. Els dimecres utilitzava aquest pseudònim i els dissabtes *Celso*.
- Joel Farré** Josep Elias i Farré (1931).
Articles a *La Veü de l'Anoia*, a partir de 1982.
- Joglar** Lleonard del Rio i Campmajó (1942).
Comentaris de teatre, música, dansa, etc. a *Igualada*.
- Jo Han** Joan Ferrer i Farriol (1896-1978).
Articles a la premsa anarco-sindicalista.

- Johndobis** Joan Domingo i Bisbal (1907).
Fotografies i també articles a *Virtus et Labor* i al *Butlletí de l'Agrupació fotogràfica d'Igualada*.
- Jordi Anoia** Antoni Dalmau i Ribalta (1951).
Secció fixa «Vida cultural» a la revista *Vida...* (1971-1975).
- Jordi d'Acer** Ramon Solsona i Cardona (1877-1961).
Col·laboracions a *El Correo Catalán* i alguns articles a periòdics locals de principis de segle XX.
- Jordi de Cer** Ramon Solsona i Cardona (1877-1961).
Col·laboracions a *El Correo Catalán* i alguns articles a periòdics locals de principis de segle XX.
- Jordi del Pla** Antoni Jorba i Soler (1905-2002).
Col·laboracions a *Vida...*
- Jorsol** Antoni Jorba i Soler (1905-2002).
Articles al periòdic humorístic ? [*Interrogant*]: *setmanari agre dolç* de 1932 i *Vida...* (1982).
- José Poblatán** Josep Riba i Gabarró (1928).
Articles a *Guión Deportivo*, revista de Capellades sobre esports entre 1950 i 1951.
- Josemmata** Josep Mussons i Mata (1925).
Col·laboracions a la premsa en articles no relacionats amb l'esport, que era el seu tema més habitual.
- Josep Blanquer** Josep Còdol i Margarit (1916-1994).
Articles setmanals a *Vida...*, que ell mateix va fundar i dirigia.
- Josep Enric Izard** Joan Díaz i Carbonell (1914).
Cròniques de tipus bíblic o montserratí a *Catalunya Cristiana*.
- Josep Fronollat** Josep Forn i Talló (1886-1936).
Himne «A Santa Maria d'Igualada», guanyador de la flor natural en el certamen de 1927.
- Josep-Joan** Josep Busqué i Corbella (1917-1994).
Col·laboracions a *Igualada*.
- Jotabé** Josep Busqué i Corbella (1917-1994).
Col·laboracions a *Igualada*.
- Ju Bal** Josep Mussons i Mata (1925).
Articles sobre esports a *Igualada* i *Igualada Deportiva* (1951-1954).
Abreviatura del seu pseudònim més habitual: *Juan Balón*.

- Juan Balón** Josep Mussons i Mata (1925).
Articles sobre esports a *Igualada* durant els anys quaranta i a *Igualada Deportiva* (1951-1954).
- Juan Cots i Puigbó (corredor de maquinaria y sus accesorios)** Emili Vallès i Vidal (1878-1950).
Poema de felicitació de Nadal, datat el 1909.
- Juan d'Agramunt** Josep Viadiu i Valls (1888 - Mèxic 1973).
Articles a publicacions sindicalistes i anarquistes.
- Juan de la Bisbal** Joan Cornellà i Martí (?).
Cròniques d'atletisme a *Vida...*, entre 1956 i finals dels anys seixanta.
- Judit Graells** Joaquim Solé i Vilanova (1952).
Articles sobre economia i política publicats a *Vida...*, a principis dels anys setanta.
- Junior** Josep Busqué i Corbella (1917-1994).
Col·laboracions a *Igualada*.
- Kunito** Joan Ferrer i Farriol (1896-1978).
Articles a la premsa anarquista (*El Sembrador*). Sembla que era una adaptació de «Juanito», com l'anomenaven de petit.
- L.** Lleonard del Rio i Campmajó (1942).
Articles a *Igualada*.
- L. del R. C.** Lleonard del Rio i Campmajó (1942).
Articles a *Igualada*.
- L. R. C.** Lleonard del Rio i Campmajó (1942).
Articles a *Igualada*.
- Legud** Agustí Gudel i Lasheras (Benavarri 1926-1980)
Articles sobre col·leccionisme de segells i filatèlia a *Igualada*, durant els anys setanta.
- Len-Ric** Lleonard del Rio i Campmajó (1942).
Sèrie d'articles sobre la història del Cor Parroquial de Santa Maria, publicats a *Igualada* l'any 1964 i molts altres articles al mateix periòdic.
- Lenric** Lleonard del Rio i Campmajó (1942).
Articles a *Igualada*. Aquest pseudònim va substituir l'anterior, que portava un guió al mig.
- Ll. M. i S.** Lluís Marsans i Solà (1867-1955).
Col·laboracions a *La Nació Catalana*, des de 1898.
- Lleonard IV** Lleonard del Rio i Campmajó (1942).
La secció «Tu i jo» d'*Igualada*, sèrie d'entrevistes a cinquanta dones (1984-1985) que posteriorment foren aplegades en un llibre (1993).

- Lluc de Gussem** Lluís Riba i Martí (1895-1933).
Articles a diverses publicacions igualadines i a *La Veu de Catalunya* i *El Matí*.
- Llurda** Lurdes Estruch i Vives (1926).
Poemes a *Vida...*
- Lubast** Lluís Basas i Teixidó (1921-1995).
Articles sobre esports a *Igualada* i *Vida...*, durant els anys cinquanta.
- M.** Manuel Puig i Roca (1896-1970).
Articles polítics a *El Independiente* (1910-1916), periòdic conservador que donava suport a la política de Joan Godó.
- M. A. Barral** Miquel-Àngel Garcia i Barral (1960).
Articles sobre cultura i literatura publicats a *Igualada* durant els anys vuitanta.
- M. LL.** Miquel Llacuna i Alemany (1915-1967).
Il·lustracions de goigs com els de Santa Maria d'Igualada (1927?), la Mare de Déu de Gràcia (1935) i Madona Bruna (1947), entre d'altres.
- M. M.** Manuel Miserachs i Codina (1923).
Articles a *Vida...*, durant els anys seixanta.
- Manuel** Manuel Miserachs i Codina (1923).
Sèrie d'articles titulats «Diari d'un routier» a *Vida...* (1963).
- Maringallo** Magí Puig i Gubern (1932).
Els renoms igualadins (Igualada, 1984). El pseudònim correspon al renom de la seva família.
- Mars** Amadeu Caballé i Solé (1926-2005).
Secció fixa «Punt ciutadà» a *Igualada*, des de 1970 fins a finals dels vuitanta.
- Martí i Tomàs** Tomàs Martí i Vidal (segle XIX).
Articles a *La Alianza Protectora de los Pueblos* (1884), publicació igualadina que havia fundat i dirigia.
- Mateu III** Antoni Mateu i Vives (1927-2002).
Articles publicats a *OAR* (1950-1952), butlletí mensual d'Acció Catòlica sobre esports.
- Maur Riner** Jaume Ortínez i Vives (1951).
Articles de col·laboració a *Vida...* sobre l'Alta Anoia durant els anys setanta.

- Màxim** Antoni Miserachs i Vallès (1875-1918).
Articles a *Zapateria Práctica* (1903-1915), publicació que havia fundat i dirigia, i altres a *Sometent* (1905-1911) i *Propaganda* (1914-1918).
- Melcior Capellades** Joan Ferrer i Farriol (?) (1896-1978).
Article publicat a *Umbral*, núm. 10, revista editada a París (1962).
- Menut** Ramon Solsona i Cardona (1877-1961).
Col·laboracions al periòdic local *Sometent* (1905-1911) i a *El Correo Catalán*.
- Mig Marvà, El** Emili Vallès i Vidal (1878-1950).
Aquest pseudònim fa referència a un altre: Jeroni Marvà. L'utilitzava en la correspondència i en les dedicatòries adreçades a Artur Martorell.
- Miguel Furniels** Miquel-Àngel Garcia i Barral (1960).
Conte «Ejercicio escolar» publicat a *La Rambla*, núm. 8 (maig 1983).
- Mínim²** Amadeu Amenós i Roca (1875-1964).
Articles a *Sometent* (1905-1911).
- Mínim** Francesc de P. Maria Colomer i Oms (1876-1936).
Col·laboracions a la premsa: *La Semana de Igualada* (1902), *Propaganda* (1914-1918), etc.
- Miralda del Castillo** Ignasi Castelltort i Miralda (1914-1998).
Col·laboracions a *Igualada Deportiva* (1951-1954).
- Mirón** Francesc Martí i Bech (1862-1941).
Col·laboracions a *El Igualadino* (1893-1895).
- Mitus** Amadeu Biosca i Busqué (1875-1952).
Articles publicats a *L'Igualadí*, a principis de segle XX.
- Mixapa** Miquel Isanta i Balcells (1952), Xavier Vives i Sabaté (1952) i Pau Llacuna i Ortínez (1952).
Una exposició a l'Agrupació Fotogràfica d'Igualada, als anys setanta. El pseudònim correspon a la primera part dels seus noms.
- Mongame** Ramon Orga i Jaume (1930).
Articles sobre esports a la publicació *OAR* (1951), i a *Vida...*
- Montserrat de l'Anoia** Teresa Castellà i Valls (1907-1997).
Poesies publicades a la premsa: *Igualada, La Veu de l'Anoia* i *Vida...*

---

2. Rodergas atribueix el pseudònim *Mínim* a Mn. Amadeu Amenós; en canvi, Mn. Ignasi Colomer i Preses l'atribueix al seu oncle Francesc de P. Maria Colomer i Oms. És possible que l'haguessin utilitzat tots dos.

- Naxa** Xavier Pedraza i Jordana (1964) i Nati Tàsias.
Articles sobre arqueologia escrits en col·laboració.
- Nery** Josep M. Lladó i Bausili (1903-1956).
Caricatures a *El C. de F. Igualada campeón de Cataluña 1945-1946*, imprès per Bas l'any 1946.
- Nou Gaballi** Emili Vallès i Vidal (1878-1950).
Sembla que va utilitzar aquest pseudònim com a adhesió al noucentisme, a principis del segle XX.
- O.** Francesc de P. Maria Colomer i Oms (1876-1936).
Articles a *Sometent* (1905-1910) i a *Propaganda*, publicació que havia fundat (1914-1918).
- Oberón** Emili Vallès i Vidal (1878-1950).
Articles sobre música i crítica musical a *El Diario del Comercio* de Barcelona, durant vint anys.
- Obrer, Un** Francesc de P. Maria Colomer i Oms (1876-1936).
Col·laboracions a la premsa: *La Semana de Igualada* (1902), *Propaganda* (1914-1918), etc.
- Observator** Antoni Carner i Borràs (1904-1978).
Col·laboracions a *Igualada*, entre altres un article sobre el joc als cafès (1977).
- Observator**³ Lluís Valls i Soler (1913-1991)
Col·laboracions a *Igualada*.
- Oc Rèmol** Ignasi M. Colomer i Preses (1915-2005).
Articles històrics publicats a *Igualada* (1976-1979). Els pseudònim és l'anagrama del cognom.
- Oncle Toni** Antoni Mateu i Vives (1927-2002).
Acudits publicats a *Igualada*, *Vida...*, *Regió 7* i *L'Enllaç*.
- P. B. S.** Pere Bosch i Soldevila (1824-1890).
Articles a *El Eco de Igualada* (1836-1866 i 1868-1869), del qual va ser fundador i director.
- P. P.** Pere Puig i Quintana (1907-1981).
Col·laboracions a *Revista d'Igualada* (1929-1930).
- P. P. Joan** Josep Busqué i Corbella (1917-1994).
Col·laboracions a *Igualada*.

---

3. Rodergas atribueix el pseudònim *Observator* a Lluís Valls i Soler. No ho he pogut comprovar, però sí que el va emprar Antoni Carner. És possible que l'haguessin utilitzat tots dos.

- P. i Q.** Pere Puig i Quintana (1907-1981).
Col·laboracions a *Revista d'Igualada* (1929-1930).
- Paca de Cotó** Joan Serra i Constansó (1864-1924).
Articles a *La Esquella de la Torratxa* i *La Campana de Gracia*.
- Padre Maestro Sala** Jaume Caresmar i Alemany (1717-1791).
L'obra *Censura sobre algunos hechos del martirio de santa Eulalia*, publicada l'any 1772.
- Pagès de la Segarra, Un** Josep Forn i Talló (1886-1936).
Full de resposta a un document signat per Josep Torraguitart i Joan Noguera que negava la divinitat de Jesucrist, durant la Segona República.
- Pancho Milla** Joan Ferrer i Farriol (1896-1978).
Articles a la premsa anarco-sindicalista.
- Pau Jordà** Joan Pinyol i Colom (Capellades 1966).
Col·laborador habitual a la premsa igualadina, va utilitzar el pseudònim per a fotografies a *La Miranda* durant els anys que va dirigir la publicació (1993-1997), mentre que els textos els signava amb el seu nom.
- Pau Pic Poc** Antoni Jorba i Soler (1905-2002).
Articles a la premsa igualadina.
- Paulo** Josep Fusté i Torrents (Santa Coloma de Queralt 1899-1975)
Col·laboracions habituals de tema social a *Vida...*, durant els anys seixanta i setanta.
- Pedrafina** Josep Còdol i Margarit (1916-1994).
Col·laboracions a *Full Diocesà*.
- Peius** Pompeu Cotonat i Garcia (1920).
Articles a *Vida...* durant els anys noranta fins que va plegar (març 2001) i a *L'Enllaç*, des que va començar a publicar-se el 2001.
- Peregrino, El** Jaume Gomis i Galtés (1811-1870).
L'obra *Recuerdos de un viaje a Italia*.
- Pics** Antoni Jorba i Soler (1905-2002).
Articles a *Diari d'Igualada* (1930-1936), publicació que dirigia.
- Pik** Antoni Jorba i Soler (1905-2002).
Articles a la premsa igualadina.
- Plàcid Vidal** Emili Vallès i Vidal (1878-1950).
Novel·la *La singular amiga* (Barcelona: L'Avenç Gràfic, 1923). Hi havia un autor lleidatà amb aquest nom i això va provocar confusions en l'autoria de l'obra esmentada.

- Planes** Magí Valls i Solé (1916-1988).
Poemes a *Espurnes*, revista manuscrita de l'any 1938.
- Poble Patiràs** Pere Marbà i Cullet (Igualada 1860-? 1938-?).
Col·laboracions a la premsa anarquista (per exemple, *El Sembrador*, 1931-1932).
- Pueblo Patirás** Pere Marbà i Cullet (Igualada 1860-? 1938-?).
Col·laboracions a la premsa anarquista (per exemple, *El Sembrador*, 1931-1932).
- Puig Aguilera** Joan Solà i Mussons (1951).
Articles a *Vida...*, a partir dels anys setanta, i a *La Veu de l'Anoia*.
- Puig d'Aguilera** Joan Ferrer i Farriol (1896-1978).
Articles a la premsa.
- R. A. V.** Emili Vallès i Vidal (1878-1950).
«Lliçons de llenguatge» publicades a *La Dona Catalana*, de Barcelona (1926-1932).
- R. d'Hauterive** Ramon Dalmau i Ribalta (Bernabé Dalmau) (1944).
Recensions per a la revista montserratina *Studia Monastica*. El pseudònim significa «Ramon de Ribalta» i, també, el nom d'un monestir cistercenc de Suïssa.
- R. i F.** Joan Riba i Faura (1900-1986).
Col·laboracions a *Revista d'Igualada* (1929-1930).
- R. Muntaner** Emili Vallès i Vidal (1878-1950).
Crítiques musicals a *Catalunya* (1903).
- R. P.** Ramon Pipó i Graells (1898-1987).
Articles a *Revista d'Igualada* (1929-1930) i a altres publicacions locals.
- R. Prats** Lluís Marsans i Solà (1867-1955).
Col·laboracions a *La Nació Catalana*, des de 1898.
- R. Simon i Brunet** Emili Vallès i Vidal (1878-1950).
Articles publicats a *Catalunya* (1904).
- Rach** Ròmul Gavarró i Garcia (1883-1953).
Secció «Tot passant» de *L'Igualadí* i també a *Joventut* i *Gatzara*.
Alternava aquest pseudònim amb *Roch* i *Ruch*.
- Raimundus Solsonensis** Ramon Solsona i Cardona (1877-1961).
Goigs humorístics adreçats a Josep Maria Ollé, l'any 1958.
- Ramon Ollé** Joan Ferrer i Farriol (1896-1978).
Articles a la premsa anarco-sindicalista.

- Rànkig** Joaquim Reyes i Martorell (1966).
Col·laboracions a *Igualada* (1985-1986) sobre esports.
- Red** Jaume Rosich i Padró (1921-2002).
Entrevistes a *Igualada*. Aquest pseudònim, com a abreviatura de *redacció*, també s'utilitzava en diversos periòdics per a articles de diferents col·laboradors.
- Relámpago** Jaume Rosich i Padró (1921-2002).
Articles a *Igualada Deportiva* (1951-1954).
- Rèmol-Oc** Francesc M. Colomer i Preses (1916-1937).
Articles a *Congregació Mariana de Igualada* (1932) i a *El devot del Sant Crist d'Igualada* (1932-1936). Anagrama capgirat del pseudònim del seu germà Ignasi M, *Oc Rèmol*.
- Repicó** Ramon Pipó i Graells (1898-1987).
Articles a *Actuació* (1919-1921), *Revista d'Igualada* (1929-1930), *Diari d'Igualada* (1931-1936), entre altres publicacions locals.
- Ricard** Antoni Dalmau i Jover (1916-2001).
Poesies a *Vida...* El pseudònim és un anagrama dels cognoms de la seva esposa: Ribalta i Cardona.
- Ring** Joan Busquets i Balsells (1919- Paragui 2003).
Articles sobre boxa a *Igualada* i *Igualada Deportiva* (1951-1954).
- Roc de la Roca** Lluís M. Cardona i Vall (1884-1953).
Articles a *L'Eco d'Igualada* (1920-1924), *Diari d'Igualada* (1931-1936) i *Vida...* a finals dels anys quaranta i cròniques com a corresponsal d'*El Correo Catalán*.
- Roch** Ròmul Gavarró i Garcia (1883-1953).
Secció «Tot passant» de *L'Igualadí* i també a *Joventut* i *Gatzara*. Alternava aquest pseudònim amb *Rach* i *Ruch*.
- Roderic** Pere Borràs i Estruch (1887-1953).
Col·laboracions en diverses publicacions locals anteriors a 1936: *Pàtria*, *Alboradas*, *L'Eco d'Igualada*, etc.
- Ros** Joan Ramon (?).
Col·laboracions al periòdic *L'Igualadí* (1911-1934).
- Rovellat** Joan Ferrer i Farriol (1896-1978).
Articles a la premsa anarco-sindicalista.
- Rubén** Sebastià Borràs i Guadalaviart (1929).
Secció fixa «El mundo de Rubén» a *Igualada*, durant els anys setanta i vuitanta.

- Ruch** Ròmul Gavarró i Garcia (1883-1953).
Secció «Tot passant» de *L'Igualadí* i també a *Joventut* i *Gatzara*.
Alternava aquest pseudònim amb *Rach* i *Roch*.
- S. B. G.** Sebastià Borràs i Guadalaviart (1929).
Entrevistes i articles a *Igualada*, des dels anys setanta fins als noranta.
- S. Brunet** Emili Vallès i Vidal (1878-1950).
Pseudònim utilitzat per a la traducció d'*El ahorcado* d'Eça de Queiroç (Barcelona: Editorial Pedagògica, 1943).
- Salvi Paholí** Joan Serra i Constansó (1864-1924).
Articles a *L'Escut Igualadí* (1882-1883).
- Salvi Pebre** Joan Serra i Constansó (1864-1924).
Pseudònim utilitzat a *L'Olla* (1897-1898) i *Almanach de l'Olla*, publicat a Barcelona el 1899.
- Sànchez Picuna** Josep Forn i Talló (1886-1936).
Poesia publicada al *Diari d'Igualada* l'any 1934. El pseudònim és una al·lusió a tres poetes d'avantguarda: Sánchez-Juan, López-Picó i Joan Llacuna, qualificats per Forn d'*ortopèdics del llenguatge*.
- Sebastián Driala** Roc d'Olzinelles i de Miquel (1784-1835).
L'obra pòstuma *Cristo pacífico*, publicada el 1835.
- Sigla** Joan Ferrer i Farriol (1896-1978).
Articles a *Catalunya* (1937-1938).
- Silver** Silveri Lecina i Valls (1943).
Poesies publicades a la premsa local a partir dels anys setanta: *La Veu de l'Anoia*, *Vida...*, *Igualada* i *L'Enllaç*.
- Sílvia** M. Teresa Fabregat i Gelabert (1935-1973).
Secció fixa «Cine pretérito» als anys seixanta i poemes publicats a *Vida...*, aplegats després en l'obra *Hortènsies d'hivern* (1987).
- Sira** Sira Roset i Torrents (1970).
Poesies publicades a la premsa local a partir dels anys vuitanta: *La Veu de l'Anoia*, *Vida...*, *Igualada* i *L'Enllaç*.
- Sotalpi** Magí Valls i Solé (1916-1988).
Articles a *Espurnes*, revista manuscrita de l'any 1938.
- Stick** Joan Vila i Prat (1930).
Cròniques sobre hoquei a *Igualada* durant els anys setanta.
- Tik** Antoni Carner i Borràs (1904-1978).
Articles a *Diari d'Igualada* (1931-1936).

- Thy A. A. F.** Santi Godó i Rodés (1934).
Secció «Aventures de Jaume Trabuc» a *OAR*, butlletí d'esports d'Acció Catòlica, durant l'any 1952.
- Toni d'Egara** Antoni Boada i Garcia (Terrassa 1924).
Col·laboracions a *Igualada*, on també tenia seccions fixes que signava amb el seu nom: «Fulles al vent», «Noms de dona»...
- Traspunt** Jaume Ferrer i Piñol (1934).
Crítiques de teatre a *Igualada*, a partir de 1975.
- Traspunte** Jaume Ferrer i Piñol (1934).
Crítiques de teatre a *Igualada*, en castellà, anteriors a 1975.
- Traspuntí** Xavier Pedraza i Jordana (1964).
Alguns articles sobre teatre publicats a la premsa local.
- Turbante Blanco** Magí Castelltort i Miralda (1911-1996).
Articles d'esports a *Igualada* durant els anys quaranta i a *Igualada Deportiva* (1951-1954).
- V. E.** Emili Vallès i Vidal (1878-1950).
Col·laboració a *La Nació Catalana* (Barcelona, 1899). El pseudònim consisteix en les inicials del nom i del cognom invertides.
- Vallfogona** Joan Martí i Figueras (1928).
Els renoms igualadins (Igualada, 1984). El pseudònim correspon al renom de la seva família.
- Xàfec** Antoni Dalmau i Jover (1916-2001).
Signa amb aquest pseudònim la secció fixa «Garba setmanal» de *Vida...* (1956-1965).
- Xapa** Xavier Vives i Sabaté (1952) i Pau Llacuna i Ortínez (1952).
Dos muntatges exposats al Cercle Mercantil i a la biblioteca de «la Caixa», als anys setanta. El pseudònim correspon a la primera part dels seus noms.
- Y.** Lluís Gonçaga Serra i Atset (1903-1951)
Articles a la premsa local des dels anys vint fins als quaranta.
- Z.** Francesc de P. Maria Colomer i Oms (1876-1936).
Articles a *La Semana de Igualada* (1902).

ÍNDEX ALFABÈTIC D'AUTORS

Albín i Godó, Xavier	<i>Filipo, Filipus</i>
Amenós i Roca, Amadeu	<i>Mínim</i>
Basas i Teixidó, Lluís	<i>Lubast</i>
Biosca i Busqué, Amadeu	<i>Mitus</i>
Boada i Garcia, Antoni	<i>Toni d'Egara</i>
Borràs i Estruch, Pere	<i>Guerau, Roderic</i>
Borràs i Guadalaviart, Sebastià	<i>Asert, Rubén, S. B. G.</i>
Borràs i Quadres, Antoni	<i>A. B.</i>
Bosch i Soldevila, Pere	<i>P. B. S.</i>
Busqué i Corbella, Josep	<i>J. J. C., Josep-Joan, Jotabé, Junior, P. P. Joan</i>
Busquets i Balsells, Joan	<i>Ring</i>
Caballé i Solé, Amadeu	<i>Cb., Mars</i>
Canals i Enrich, Antoni	<i>Alfil</i>
Carbonell i Barral, Frederic	<i>Cordirefe Llebocar</i>
Cardona i Vall, Lluís M.	<i>Roc de la Roca</i>
Caresmar i Alemany, Jaume	<i>Padre Maestro Sala</i>
Carner i Borràs, Antoni	<i>A. C., C., Clarión, Observator, Tik</i>
Castellà i Raich, Gabriel	<i>Aqualatense, G.C.Y.R., Gil Brea, Igotus, Intel-lectus</i>
Castellà i Valls, Teresa	<i>Montserrat de l'Anoia</i>
Castelltort i Miralda, Aleix	<i>Aleix</i>
Castelltort i Miralda, Antoni	<i>Arquero Azul, JAM</i>
Castelltort i Miralda, Ignasi	<i>Chateau, Ignasi C. Miralda, Ikas, Iñigo, Miralda del Castillo</i>
Castelltort i Miralda, Magí	<i>Turbante Blanco</i>
Cendra i Muntadas, Joan	<i>Jan</i>
Còdol i Margarit, Josep	<i>Josep Blanquer, Pedrafina</i>
Colom i Abadal, Marian	<i>Equip 5</i>
Colomer i Oms, Francesc de P. Maria	<i>F. M. C. P., Un igualadí, Mínim, O., Un obrer, Z.</i>
Colomer i Preses, Francesc M.	<i>Rèmol-Oc</i>
Colomer i Preses, Ignasi M.	<i>Colomer, Oc Rèmol</i>

Cornellà i Martí, Joan	<i>J. de la B., Juan de la Bisbal</i>
Cotonat i Garcia, Pompeu	<i>Peius</i>
Dalmau i Jover, Antoni	<i>Antonius, Ricard, Xàfec</i>
Dalmau i Ribalta, Antoni	<i>Albert Vilardell, Joan Blanquer, Jordi Anòia</i>
Dalmau i Ribalta, Ramon	<i>R. d'Hauterive</i>
Díaz i Carbonell, Joan	<i>Josep Enric Izard</i>
Domingo i Bisbal, Joan	<i>Johndobis</i>
Elias i Farré, Josep	<i>Escolà Net, J. E. F., Joel Farré</i>
Estruch i Vives, Lourdes	<i>Llurda</i>
Fabregat i Gelabert, M. Teresa	<i>Sílvia</i>
Farrés i Regordosa, Josep	<i>Equip 5</i>
Ferrer Farriol, Joan	<i>Farriol, J. Coll de Gussem, Jean Forguerou, Joan del Pi, Kunito, Jo Han, Melcior Capellades, Pancho Milla, Puig d'Aguilera, Ramon Ollé, Rovellat, Sigla</i>
Ferrer i Piñol, Jaume	<i>Cofer, Jafepi, Traspunt, Traspunte</i>
Forn i Talló, Josep	<i>Alícia, Fèlix, Josep Fronollat, Un pagès de la Segarra, Sánchez Picuna</i>
Fusté i Torrents, Josep	<i>Paulo</i>
Garcia i Barral, Miquel-Àngel	<i>Adèle Blanc Sec, Àngel G., Carlos Beltran, Isabel Goxens, M.A. Barral, Miguel Furniels</i>
Gavarró i Garcia, Ròmul	<i>Rach, Roch, Ruch</i>
Godó i Rodés, Santiago	<i>Jaume Tristany, Thy A. A. F.</i>
Gomis i Galtés, Jaume	<i>Peregrino, El</i>
Gual i Morera, Joan	<i>Goal</i>
Gudel i Lasheras, Agustí	<i>Legud</i>
Isanta i Balcells, Miquel	<i>Mixapa</i>
Jorba i Soler, Antoni	<i>A. J. S., Aguilera de la Costa, El Guaita, Jordi del Pla, Jorsol, Pau Pic Poc, Pics, Pik</i>
Lecina i Valls, Silveri	<i>Silver</i>
Llacuna i Alemany, Miquel	<i>M. LL.</i>
Llacuna i Ortínez, Pau	<i>Equip 5, Mixapa, Xapa</i>
Lladó i Bausili, Josep M.	<i>Nery</i>

Marbà i Cullet, Pere	<i>Poble Patiràs, Pueblo Patirás</i>
Marsans i Solà, Lluís	<i>A. Mallsol, Filatèlich, Joan de les Històries, Ll. M. i S., R. Prats</i>
Martí i Bech, Francesc	<i>Mirón</i>
Martí i Figueras, Joan	<i>J.M.F., Vallfogona</i>
Martí i Vidal, Tomàs	<i>Martí i Tomàs</i>
Mas i Plaza, Santiago	<i>James More</i>
Mascó i Brescó, Teresa	<i>Equip 5</i>
Mateu i Vives, Antoni	<i>Mateu III, Oncle Toni</i>
Mateu i Vives, Manuel	<i>Canal Cero, Canal Zero, Canal Zeta</i>
Miret i Serrat, Antoni	<i>Antoni Fontiner</i>
Miserachs i Codina, Manuel	<i>Càndid, Ema-2, M. M., Manuel</i>
Miserachs i Vallès, Antoni	<i>Màxim</i>
Moncunill i Torres, Antoni	<i>Febres</i>
Muñoz Pardo, Gregorio	<i>Gregori</i>
Mussons i Mata, Josep	<i>Josemmata, Jubal, Juan Balón</i>
Olzinelles i de Miquel, Roc d'	<i>Sebastián Driala</i>
Orga i Jaume, Ramon	<i>Clímax 2,45, Mongame</i>
Ortínez i Vives, Jaume	<i>J. O. V., JO, Maur Riner</i>
Pedraza i Jordana, Xavier	<i>C. d'I., Cerverí d'Igualada, Naxa, Traspuntí</i>
Perramon i Enrich, Francesc	<i>Francesc Igualada</i>
Pinyol i Colom, Joan	<i>Pau Jordà</i>
Pipó i Graells, Ramon	<i>R. P., Repicó</i>
Prat i Gelabert, Antoni	<i>Apage, L'</i>
Puig i Gubern, Magí	<i>Maringallo</i>
Puig i Quintana, Pere	<i>P. P., P. i Q.</i>
Puig i Roca, Manuel	<i>M.</i>
Ramon, Joan	<i>Ros</i>
Ramonjoan i Carbonell, Josep M.	<i>Celso, Joan Ramon</i>
Reyes i Martorell, Joaquim	<i>Rànkings</i>
Riba i Faura, Joan	<i>R. i F.</i>

Riba i Gabarró, Carolina	<i>C. R., Caroline R.</i>
Riba i Gabarró, Josep	<i>Cristóbal Poblatán, J.R.G., José Poblatán</i>
Riba i Martí, Lluís	<i>A. R., Abel Ribelles, Lluc de Gussem</i>
Riba i Sagarra, Amadeu	<i>Bari, Doll</i>
Rio i Campmajó, Lleonard del	<i>Cirnel, Joglar, L., L. Del R. C., L. R. C., Len-Ric, Lenric, Lleonard IV</i>
Roset i Torrents, Sira	<i>Sira</i>
Rosich i Padró, Jaume	<i>Red, Relámpago</i>
Serra i Atset, Lluís Gonçaga	<i>Càustic, Elias i Piqué, Y</i>
Serra i Constansó, Joan	<i>A. Cíbar, Armando Guasa, Clara Dou, D. R., Delfí Rosella, Delfí Rosella y Olm, Delfín Amapola, J. de Jespus, Jeph de Jespus, Joan del Noia, Paca de Cotó, Salvi Paholí, Salvi Pebre</i>
Serra i Iglesias, Jaume	<i>J. S. I.</i>
Serra i Massana, Josep	<i>Err Asan</i>
Singla i Sangrà, Jaume	<i>Caius Crespus</i>
Solà i Mussons, Joan	<i>Puig Aguilera</i>
Solé i Vilanova, Joaquim	<i>Judit Graells</i>
Solsona i Cardona, Ramon	<i>Jordi d'Acer, Jordi de Cer, Menut, Raimundus Solsonensis</i>
Soteras i Pons, Antònia	<i>Antonietta</i>
Tasias, Nati	<i>Naxa</i>
Vallès i Vidal, Emili	<i>E. de Vallès, E. V. V., Ilime Sellav i Lavid, Jeroni Marvà, Juan Cots i Puigbó (corredor de maquinaria y sus accesorios), El Mig Marvà, Nou Gaballí, Oberón, Plàcid Vidal, R. A. V., R. Muntaner, R. Simon i Brunet, S. Brunet, V. E.</i>
Valls i Piqué, Joan	<i>Falconetti</i>
Valls i Soler, Lluís	<i>Observer</i>
Valls i Soler, Magí	<i>Planes, Sotalpí</i>
Viadiu i Valls, Josep	<i>Juan d'Agramunt</i>
Victori i Aguilera, Francesc	<i>F. V., F. V. A.</i>
Vila i Prat, Joan	<i>Stick</i>
Vilaró i Casulleras, Justí	<i>A., Àngel Pitou</i>
Vilarrúbias i Codina, Gaspar	<i>Gaspanet, Gavic</i>
Vives i Sabaté, Xavier	<i>Equip 5, Mixapa, Xapa</i>

A TALL DE CONCLUSIONS

Aquest article recull 250 pseudònims que han estat utilitzats per 113 persones igualadines i unes poques que, tot i no ser-ho, han col·laborat habitualment a la premsa local. En analitzar els resultats s'observa que:

- El pseudònim més antic identificat és *Padre Maestro Sala* i correspon a Jaume Caresmar i Alemany, que el va fer servir per signar l'obra *Censura sobre algunos hechos del martirio de santa Eulalia*, publicada l'any 1772.

- Els pseudònims utilitzats a finals del segle XIX i al primer quart del XX difícilment es poden identificar amb persones amb noms i cognoms, perquè gairebé no hi ha referències escrites sobre aquest tema i poca gent que pugui confirmar els dubtes.

- La majoria de pseudònims dels quals s'ha pogut esbrinar a qui pertanyen es van utilitzar entre els anys cinquanta i setanta del segle XX. Els qui els utilitzaven afirmen que canviaven sovint de pseudònim, com una manera de dissimular que hi havia pocs redactors i que la major part del diari es feia entre tres o quatre persones.

- Hi ha poques dones amb pseudònims. De fet, hi havia poques col·laboradores femenines a la premsa local anterior als anys vuitanta.

- Els autors locals dels quals s'han localitzat més pseudònims i més diversos han estat Joan Ferrer i Farriol (12), Joan Serra i Constansó (13) i Emili Vallès i Vidal (14). Tots tres van escriure a moltes publicacions diferents, tant locals com barcelonines.

Finalment, cal esmentar la col·laboració de persones estretament vinculades a la premsa igualadina, que han fet l'esforç de recordar i proporcionar-me informació sobre pseudònims. Sense ells no s'hauria pogut fer aquest recull. De tota manera, he respectat la voluntat d'aquells articulistes que utilitzen pseudònims i prefereixen mantenir el seu nom autèntic en l'anonimat.

Dono sincerament les gràcies a: Rosalia Bisbal i Puig, Sebastià Borràs i Guadalaviart, Teresa Busquets i Pons, Pompeu Cotonat i Garcia, Antoni Dalmau i Ribalta, Josep Elías i Farré, Jaume Ferrer i Piñol, Josep Fusté i Ramon, Miquel Àngel Garcia i Barral, Josefina Godó i Ball, Gemma Jorba i Bisbal, Ada Jover i Sampere, Pau Llacuna i Ortínez, Joana Lladó i Costa, Manuel Miserachs i Codina, Gregorio Muñoz Pardo, Josep Mussons i Mata, Xavier Pedraza i Jordana, Joan Pinyol i Colom, Magí Puig i Govern, Antoni Prat i Tort, Carolina Riba i Gabarró, Josep Riba i Gabarró, Leonard del Rio i Campmajó, Jaume Singla i Sangrà, Josep M. Solà i Bonet, Joaquim Solé i Vilanova, Joan Valls i Piqué, Gaspar Vilarrúbias i Codina i Marta Vives i Sabaté.

Seria d'agrair que la publicació d'aquest article servís perquè aquelles persones que hagin utilitzat pseudònims o en coneguin altres que no es mencionen aquí, els fessin arribar a la redacció de *Revista d'Igualada* i un dia es pogués completar la llista que avui proporcionem.

BIBLIOGRAFIA

BISBAL SENDRA, M. ANTÒNIA I M. TERESA MIRET SOLÉ. *Diccionari biogràfic d'igualadins*. Barcelona: Rafael Dalmau, 1986 (Fundació Salvador Vives Casajuana; 96).

BISBAL SENDRA, M. ANTÒNIA I M. TERESA MIRET SOLÉ. *Revista d'Igualada (1929-1930): estudi, buidat i índex*. Barcelona: Ajuntament d'Igualada i Abadia de Montserrat, 1990 (Biblioteca Serra d'Or; 96).

BISBAL SENDRA, M. ANTÒNIA, M. TERESA MIRET SOLÉ I CONXA MONCUNILL VIDAL. *Els goigs a la comarca d'Anoia*. Barcelona: Rafael Dalmau, 2001. 445 p. (Fundació Salvador Vives Casajuana; 132).

CARNER BORRÀS, ANTONI (CLARIÓN). "Esto, eso y aquello. Pseudónimos". A *Igualada*, núm. 1008 (29 abril 1961).

COLOMER, IGNASI M. "El centenari d'un escriptor igualadí". A *Miscel·lanea Aqualatensia*, núm. 2, p.239-254. Igualada: Centre d'Estudis Comarcals d'Igualada, 1975.

DALMAU JOVER, ANTONI. *Mn. Josep Forn i Talló (1886-1936)*. Igualada: Priors del Sant Crist, 1987.

Iñigo: Ignasi Castelltort i Miralda. Igualada: Ajuntament, 2001.

ÍÑIGUEZ, MIGUEL. *Esbozo de una Enciclopedia histórica del anarquismo español*. Madrid: Fund. Anselmo Lorenzo, 2001.

MAGALLÓN MEMBRADO, SÒNIA I TERESA MAS FONTCUBERTA. *Qui escriu a l'Anoia*. Igualada: Consell Comarcal de l'Anoia, 1994.

MAS PEINADO, RICARD I LLUÍS GIRALT. *Serra Massana (1896-1980): un dibuixant d'Igualada*. Igualada: Ajuntament d'Igualada, 2000.

MIRET SOLÉ, M. TERESA. *La premsa a Igualada (1808-1982)*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 1983. 2 vol.

MIRET SOLÉ, M. TERESA; LLUÍS PEDRAZA JORDANA I MAGÍ PUIG GUBERN. *Autors igualadins: mostra bibliogràfica*. Igualada: Ajuntament d'Igualada; Fundació "la Caixa"; Centre d'Estudis Comarcals d'Igualada, 1990.

MONCUNILL TORRES, ANTONI, JOAN MARTÍ I FIGUERAS, MAGÍ PUIG I GUBERN. *Renoms Igualadins: recull, anecdotari i origen*. Igualada: CODI (Òmnium Cultural), 1984.

PEDRAZA JORDANA, XAVIER. *Emili Vallès i Vidal 1878-1950: filòleg i matemàtic*. Barcelona: Generalitat de Catalunya / Ajuntament d'Igualada, 2003.

RIBA SENDRA, XAVIER. *Joan Ferrer Farriol*. Treball de recerca inèdit. Igualada: 2005.

RODERGAS CALMELL, JOSEP. *Els pseudònims usats a Catalunya: recull de 3.800*. Barcelona: Millà, 1951.

TÉRMENS GRAELLS, MIQUEL. *Bibliografia de la comarca de l'Anoia*. Barcelona: Rafael Dalmau, 1985 (Fundació Salvador Vives Casajuana; 92).

TRENCHS BOADA, JOAN. *El pare Magí Valls: un mestre de soca-rel*. Barcelona: Escola Pia de Catalunya, 1990.

M. TERESA MIRET I SOLÉ (Igualada, 1951) és diplomada en Magisteri i Biblioteconomia, llicenciada en Documentació i directora de la Biblioteca Central d'Igualada. Ha publicat, entre d'altres, *La premsa a Igualada: 1808?-1982* (1982), *Els anuncis en la premsa igualadina* (1994) i *Cercle Mercantil, Industrial i Agrícola: història* (1997) i és coautora de *Diccionari biogràfic d'igualadins* (1986), *Revista d'Igualada (1929-1930): estudi, buidat i índex* (1990), *Els goigs a la comarca de l'Anoia* (2001) i *Pedra seca a l'Anoia* (2006).